

สินค้าโคนมและผลิตภัณฑ์นม

0401.10 0401.20 0401.40 0401.50 0402.10 และ 2202.99

ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ: ไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์นมหลายชนิด โดยจะมีการนำเข้าน้ำนมดิบและนมผงจากต่างประเทศมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์นมประเภทอื่นเพื่อส่งออก ซึ่งตลาดส่งออกส่วนใหญ่จะเป็นประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ ในปี 2563 คาดว่า การส่งออกผลิตภัณฑ์นมจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการในตลาดพาณิชย์มีการผลิตเพิ่มขึ้น อีกทั้งภาครัฐและเอกชนมีการร่วมมือกันขยายตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์นมออกสู่ประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น

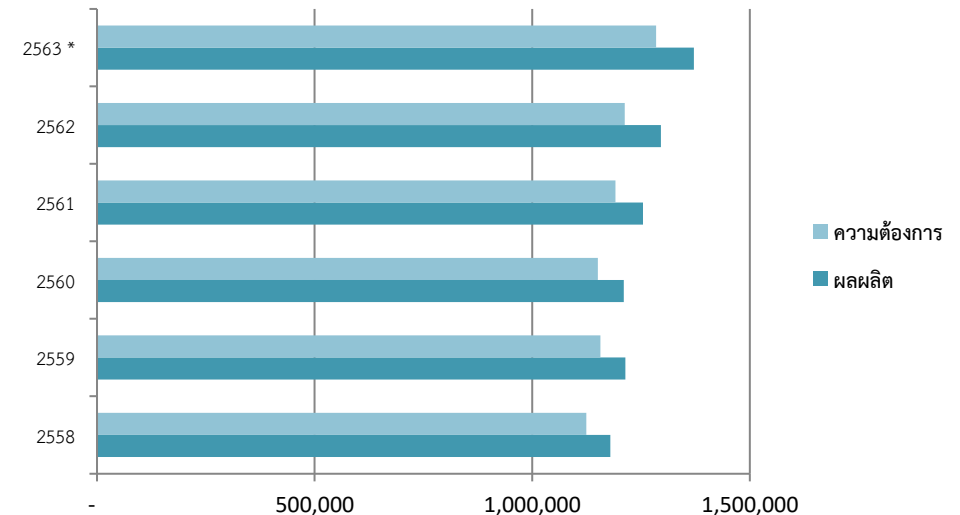
ความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต่อเนื่อง: ในแต่ละปี ไทยมีสัดส่วนการนำเข้านมผงขาดมันเนยมากที่สุด เนื่องจากนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้หลายอย่าง เช่น นมพร้อมดื่ม นมเปรี้ยว โยเกิร์ต เนย และนมข้นหวาน นอกจากนี้ สินค้านมและผลิตภัณฑ์นมยังมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมอาหารอื่นๆ เช่น เบเกอรี่ ร้านอาหาร และอาหารสำเร็จรูปต่างๆ

การผลิตของไทย ปี 2558 – 2562

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562
จำนวนโคนมและผลผลิตน้ำนมดิบของไทย ปี 2558 - 2562					
โคนมทั้งหมด ณ 1 ม.ค. (ตัว)	608,094	626,193	645,305	676,415	691,349
แม่โคนมรีดนม ณ 1 ม.ค. (ตัว)	267,182	288,302	285,976	297,757	305,676
ผลิตน้ำนมดิบ (ตัน)	1,179,338	1,214,193	1,210,584	1,254,767	1,295,348
อัตราการให้นมของแม่โค (กก./ตัว/วัน)	12.09	11.51	11.67	11.55	11.61
การบริโภคนม (ตัน)	1,124,498	1,156,569	1,150,424	1,191,294	1,212,750
ต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบ และราคาปี 2558 – 2562					
ต้นทุนน้ำนมดิบ (บาท/กก.)	14.17	14.55	14.31	14.21	14.27
ราคาน้ำนมที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	17.74	18.02	18.08	18.21	18.30
ราคาหน้าโรงงาน (บาท/กก.)	19.00	19.00	19.00	19.00	19.00
ราคาอาหารชั้น (บาท/กก.)	11.42	12.30	11.69	11.88	11.67

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

เปรียบเทียบ ผลผลิตและความต้องการบริโภคน้ำนมในประเทศ

หมายเหตุ : *ประมาณการ

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

การผลิต

แหล่งผลิตที่สำคัญ

สระบุรี นครราชสีมา ลพบุรี ราชบุรี เชียงใหม่

ช่วงเดือนที่มีปริมาณการผลิต

ตลอดทั้งปี

ปัญหาด้านการผลิต

โรคปากเท้าเปื่อย

โรคเต้านมอักเสบในแม่โค

ต้นทุนอาหารสัตว์ราคาสูง

เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมมีจำนวนลดลง

การตลาด

1. ในปี 2562 ผลผลิตนํ้านมดิบของไทยมีปริมาณ 1.29 ล้านตัน ซึ่งไทยสามารถดูดซับปริมาณนํ้านมดิบที่ผลิตภายในประเทศได้ทั้งหมด โดย 1 ใน 3 ของปริมาณนํ้านมดิบที่ผลิตได้จะเข้าสู่โครงการนมโรงเรียน ขณะที่นํ้านมดิบที่เหลือจะเข้าสู่ตลาดนมพาณิชย์ ดังนั้น การนำเข้านํ้านมดิบส่วนใหญ่จึงเป็นการนำเข้าเพื่อนำไปใช้ในตลาดนมพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม ผลผลิตนํ้านมในประเทศไทยยังคงไม่เพียงพอต่อการบริโภค จึงยังคงต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศอยู่ โดยมีแหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และฝรั่งเศส

2. การส่งออกเครื่องดื่มนมแปรรูปของไทยเติบโตอย่างมากในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน โดยในปี 2562 ไทยส่งออกเครื่องดื่มนมแปรรูป (2202.99) เป็นมูลค่า 1,523 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งตลาดส่งออกสำคัญ คือ กัมพูชา เมียนมา สปป.ลาว จีน และฟิลิปปินส์

มาตรการ

1. ไทยกำหนดให้นมและครีม นมผงขาดมันเนย และเครื่องตีนม เป็นสินค้าโควตาภาษี (Tariff Rate Quota) ซึ่งมีการบริหารโควตานำเข้าโดยคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม (Milk Board) ซึ่งมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน และให้กรมการค้าต่างประเทศประกาศผลการจัดสรรโควตา

2. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์โคนมปี 2560 – 2569 ประกอบด้วย 1) การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรโคนม 2) การพัฒนาการผลิตนํ้านมโคและอุตสาหกรรมโคนมให้ได้มาตรฐานสากล 3) การส่งเสริมการบริโภคนมและพัฒนาผลิตภัณฑ์นมเพื่อการแข่งขันระดับนานาชาติ 4) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการใช้ประโยชน์ และ 5) การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และการเลี้ยงโคนมให้กับเกษตรกร

การนำเข้าสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมในประเทศเพื่อนบ้าน

เวียดนาม นำเข้านมดิบและผลิตภัณฑ์นมส่วนใหญ่จากนิวซีแลนด์ (คิดเป็นร้อยละ 28.1) รองลงมาเป็นสหรัฐฯ สิงคโปร์ ไทย มาเลเซีย ออสเตรเลีย เยอรมนี เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์นมที่นำเข้าจะต้องผ่านการทดสอบและได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์เวียดนาม (Department of Animal Health) ภายใต้กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทเวียดนาม ปัจจุบัน ผู้บริโภคเวียดนามนิยมบริโภคผลิตภัณฑ์นม Organic และนมทางเลือกมากขึ้น ทำให้มีความต้องการนมคั้นรูป (Reconstituted milk) ลดลง อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์นม Organic และนมทางเลือกยังคงมีสัดส่วนน้อยในตลาดเวียดนาม เนื่องจากร้อยละ 70 ของตลาดผลิตภัณฑ์นมภายในเวียดนามยังคงเป็นผลิตภัณฑ์นมคั้นรูปที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่ำกว่านมสด

สิงคโปร์ การนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารทั้งหมดอยู่ภายใต้การกำกับของ Singapore Food Authority (SFA) ซึ่งผู้ประกอบการต้องสำแดง Import Permit และ Health Certificate ประกอบการนำเข้าสินค้าทุก Shipment ทั้งนี้ อัตราการบริโภคนมในสิงคโปร์เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 โดยเฉพาะนมประเภททางเลือก (Alternative Milk) เช่น นมถั่วเหลือง นมที่ไม่มีแล็กโตส มีอัตราเติบโตสูงถึงร้อยละ 7.5 ทั้งนี้ ผู้ส่งออกนมและผลิตภัณฑ์นมของไทยต้องยื่นเอกสารขอเป็นผู้ส่งออกนมกับกรมปศุสัตว์ ในฐานะหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจาก SFA โดยกรมปศุสัตว์จะตรวจสอบมาตรฐานของโรงงานผลิตตามมาตรฐานของ SFA และผู้ประกอบการจะต้องส่งผลิตภัณฑ์ไปตรวจที่ห้องทดสอบของสิงคโปร์ หากมาตรฐานโรงงานและผลทดสอบผ่านตามเกณฑ์ จึงจะสามารถส่งออกไปยังสิงคโปร์ได้

มาเลเซีย มีความต้องการนำเข้านํ้านมดิบจากไทย โดยเฉพาะในรัฐกลันตัน และรัฐเกดดาห์ โดยผู้ประกอบการต้องสำแดง 1) ใบอนุญาตนำเข้า (Approved Permit License: AP) 2) Health Certificate และ 3) หนังสือรับรองการผลิตอาหารฮาลาลจากสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ซึ่งมาเลเซียจะส่งเจ้าหน้าที่จากกรมปศุสัตว์มาเลเซียและ Department of Islam Development Malaysia (JAKIM) มาตรวจสอบกระบวนการผลิตของผู้ประกอบการสินค้านมและผลิตภัณฑ์

■ การส่งออก

ปริมาณ : ล้าน
มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สินค้า	2558		2559		2560		2561		2562		ตลาดส่งออกสำคัญ
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	
นมและครีม 0401.10.10 0401.10.90 0401.20.10 0401.20.90 0401.40.10 0401.40.20 0401.40.90 0401.50.10 0401.50.90	23,558	33.60	26,212	37.18	29,203	43.60	31,799	49.91	58,448	86.10	กัมพูชา 57.29% สิงคโปร์ 25.06% ฮ่องกง 7.43%
นมผงขาดมันเนย 0402.10.40 0402.10.42 0402.10.49 0402.10.91 0402.10.92 0402.10.99	1,883	3.91	8,125	12.04	9,832	16.25	12,632	17.66	10,188	15.19	ญี่ปุ่น 66.38% กัมพูชา 12.11% มาเลเซีย 7.86%
เครื่องตีมนม 2202.99.10 2202.99.20 2202.99.40 2202.99.50 2202.99.90	142,710	137	194,185	145	2,336,177	1,230	1,671,115	1,410	1,565,718	1,523	กัมพูชา 29.36% เวียดนาม 28.63% เมียนมา 13.82%

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์นมหลายชนิด แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการส่งออกเครื่องตีมนม โดยจะมีการนำเข้านมผงจากประเทศอื่นเพื่อมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์นมเพื่อส่งออกต่อไป โดยในปี 2562 ตลาดส่งออกเครื่องตีมนมที่สำคัญของไทย ได้แก่ กัมพูชา (447 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เวียดนาม (436 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เมียนมา (210 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สำหรับแนวโน้มการส่งออกของไทยในปี 2563 คาดว่าการส่งออกผลิตภัณฑ์นมจะเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเครื่องตีมนม ที่ผู้ประกอบการในตลาดนมพาณิชย์มีการผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากภาครัฐและเอกชนร่วมกันสนับสนุนการขยายตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์นมสู่ประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มขึ้น (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2563) ซึ่งอัตราภาษีนำเข้าเครื่องตีมนมของประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ที่ร้อยละ 0 แล้ว

ประเทศผู้ส่งออกเครื่องตีมนมที่สำคัญของโลก

อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกเฉลี่ย ปี 58 - 62 (ล้านเหรียญสหรัฐ)
1	สวีตเซอร์แลนด์	1,840.39
2	ไทย	1,227.28
3	สหรัฐอเมริกา	880.22
4	เกาหลีใต้	316.32
5	ฝรั่งเศส	244.66
6	สเปน	217.70
7	ไต้หวัน	160.89
8	จีน	151.21
9	ญี่ปุ่น	144.31
10	เม็กซิโก	127.62

ที่มา : Global Trade Atlas.

■ การนำเข้า

ปริมาณ : ตัน
มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สินค้า	2558		2559		2560		2561		2562		แหล่งนำเข้าสำคัญ
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	
นมและครีม 0401.10.10 0401.10.90 0401.20.10 0401.20.90 0401.40.10 0401.40.20 0401.40.90 0401.50.10 0401.50.90	1,936	4.53	2,658	5.76	2,712	7.87	3,271	10.47	4,221	11.99	นิวซีแลนด์ 82% ฝรั่งเศส 5% ญี่ปุ่น 3%
นมผงขาดมันเนย 0402.10.40 0402.10.42 0402.10.49 0402.10.91 0402.10.92 0402.10.99	82,448	207.20	58,349	121.64	64,344	151.71	66,913	135.85	68,313	161.14	นิวซีแลนด์ 34% เบลเยียม 18% ออสเตรเลีย 11%
เครื่องตีนม 2202.99.10 2202.99.20 2202.99.40 2202.99.50 2202.99.90	943	1.08	621	0.64	10,885	10.73	6,835	9.06	8,150	9.19	เกาหลีใต้ 46% สิงคโปร์ 23% ออสเตรเลีย 7%

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ในระหว่างปี 2558 – 2562 ไทยนำเข้าสินค้านมและครีมเฉลี่ย 2,959.6 ตัน/ปี คิดเป็นมูลค่า 8.12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นมผงขาดมันเนยเฉลี่ย 68,073.4 ตัน/ปี คิดเป็นมูลค่า 155.50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเครื่องตีนมเฉลี่ย 5,486.8 ตัน/ปี คิดเป็นมูลค่า 6.14 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งนมผงขาดมันเนยเป็นสินค้าที่ไทยนำเข้ามากที่สุดในกลุ่มสินค้านมและผลิตภัณฑ์ เนื่องจากนมผงขาดมันเนยสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ ได้หลายประเภท

สำหรับแนวโน้มในปี 2563 คาดว่าจะมีการนำเข้านมผงขาดมันเนยเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการมีความต้องการใช้นมผงขาดมันเนยเพื่อแปรรูปเป็นอาหารประเภทอื่นๆ สำหรับจำหน่ายในประเทศและเพื่อการส่งออก

ประเทศผู้นำเข้านมผงขาดมันเนยที่สำคัญของโลก

อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ย ปี 58 - 62 (ล้านเหรียญสหรัฐ)
1	เม็กซิโก	653.19
2	จีน	598.90
3	อินโดนีเซีย	363.49
4	ฟิลิปปินส์	314.66
5	มาเลเซีย	303.05
6	เนเธอร์แลนด์	254.56
7	อิตาลี	177.07
8	รัสเซีย	248.22
9	เบลเยียม	171.71
11	ไทย	156.23

ที่มา : Global Trade Atlas.

พันธกรณีการเปิดตลาดสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมของไทย

ไทยได้ยกเว้นการเก็บภาษีและยกเลิกโควตาสำหรับสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมภายใต้ความตกลง AFTA ACFTA AKFTA TCFTA แล้ว และในปี 2568 ไทยมีพันธกรณีต้องยกเว้นการเก็บภาษีและยกเลิกโควตาสินค้า นมและผลิตภัณฑ์นมภายใต้ความตกลง TAFTA และ TNZCEP

รายการสินค้า	WTO	อาเซียน	อาเซียน - จีน	อาเซียน - ญี่ปุ่น	อาเซียน - เกาหลี	อาเซียน - อินเดีย	อาเซียน - ออสเตรเลีย - นิวซีแลนด์	ไทย - ออสเตรเลีย	ไทย - นิวซีแลนด์	ไทย - อินเดีย	ญี่ปุ่น - ไทย	ไทย - ชิลี	ไทย -เปรู	อาเซียน - ฮังการ
นมและครีม 0401.10.10 0401.10.90 0401.20.10 0401.20.90 0401.40.10 0401.40.20 0401.40.90 0401.50.10 0401.50.90	อัตราภาษี ในโควตา 20% นอกโควตา 41% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> 2,372.74 ตัน	อัตราภาษี 0% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> เปิดเสรี	พิกัด 0401.10, 0401.20 0401.30, 0401.50 อัตราภาษี ในโควตา 0% นอกโควตา 41% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> ตาม WTO	* ไม่ผูกพันการ ลดภาษี	พิกัด 0401.10, 0401.20 0401.30, 0401.50 อัตราภาษี ในโควตา 0% นอกโควตา 41% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> ตาม WTO	* ไม่ผูกพันการ ลดภาษี	พิกัด 0401.10, 0401.20 0401.30, 0401.50 * ไม่ผูกพันการ ลดภาษี	พิกัด 0401.10, 0401.20 0401.30, 0401.50 <u>อัตราภาษี (ปี 63)</u> ในโควตา 5% นอกโควตา 36.9% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> (ปี 63) 192.19 ตัน/ปี * เปิดเสรี ปี 68	พิกัด 0401.10, 0401.20 0401.30, 0401.50 2202.91, 2202.99 <u>อัตราภาษี (ปี 63)</u> ในโควตา 5% นอกโควตา 36.9% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> (ปี 63) 192.19 ตัน/ปี * เปิดเสรี ปี 68	* ไม่ผูกพันการ ลดภาษี	พิกัด 0401.10, 0401.20 0401.30, 0401.50 <u>อัตราภาษี</u> ในโควตา 0% นอกโควตา 41% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> WTO	อัตราภาษี 0%	* ไม่ผูกพัน การลดภาษี	* ไม่ผูกพัน การลดภาษี
นมผงขาด มันเนย 0402.10.41 0402.10.42 0402.10.49 0402.10.91 0402.10.92 0402.10.99	อัตราภาษี ในโควตา 20% (เก็บจริง 5%) นอกโควตา 216% <u>ปริมาณเปิด</u> <u>ตลาด</u> ปีละ 55,000 ตัน		พิกัด 0402.10 <u>อัตราภาษี</u> ในโควตา 0% นอกโควตา 216% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> ตาม WTO		พิกัด 0402.10 <u>อัตราภาษี</u> ในโควตา 0% นอกโควตา 216% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> ตาม WTO		พิกัด 0402.10 * ไม่ผูกพันการ ลดภาษี	พิกัด 0402.10 <u>อัตราภาษี (ปี 63)</u> ในโควตา 5% นอกโควตา 194.4% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> (ปี 63) 3,875.90 ตัน * เปิดเสรี ปี 68	พิกัด 0402.10 <u>อัตราภาษี (ปี 63)</u> ในโควตา 25% นอกโควตา 194.4% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> (ปี 63) ไม่กำหนดปริมาณ * เปิดเสรี ปี 68		พิกัด 0402.10 <u>อัตราภาษี</u> ในโควตา 0% นอกโควตา 216% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> WTO			พิกัด 0402.21, 2202.29 ปี 62 = 12%
เครื่องดื่ม ประเภทนม 2202.99.10 2202.99.20 2202.99.40 2202.99.50 2202.99.90	อัตราภาษี ในโควตา 20% นอกโควตา 84% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> ปีละ 27.26 ตัน		พิกัด 2202.91, 2202.99 <u>อัตราภาษี</u> ในโควตา 0% นอกโควตา 41% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> ตาม WTO		พิกัด 2202.91, 2202.99 <u>อัตราภาษี</u> ในโควตา 0% นอกโควตา 84% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> ตาม WTO		พิกัด (HS 2012) 2202.90 (เฉพาะเครื่องดื่มที่มี ส่วนผสมของนม) * ไม่ผูกพันการ ลดภาษี	พิกัด 2202.91, 2202.99 <u>อัตราภาษี (ปี 63)</u> ในโควตา 5% นอกโควตา 75.60% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> (ปี 63) 1.87 ตัน * เปิดเสรี ปี 68	พิกัด 2202.99.10 <u>อัตราภาษี</u> ในโควตา 5% นอกโควตา 75.60% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> (ปี 63) 1.87 ตัน * เปิดเสรี ปี 68		พิกัด 2202.91, 2202.99 <u>อัตราภาษี</u> ในโควตา 0% นอกโควตา 84% <u>ปริมาณเปิดตลาด</u> WTO			* ไม่ผูกพัน การลดภาษี

หมายเหตุ: ไม่ผูกพันการลดภาษี หมายถึง การนำเข้าสินค้าในพิกัดฯ ดังกล่าวจะใช้อัตราภาษีภายใต้ WTO

พันธกรณีการเปิดตลาดสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมของคู่ภาคี

ประเทศคู่ภาคีที่เปิดเสรีสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมในแก่ไทยแล้ว ได้แก่ อาเซียน จีน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และฮ่องกง

รายการสินค้า	อาเซียน	อาเซียน-จีน	อาเซียน-ญี่ปุ่น	อาเซียน-เกาหลี	อาเซียน-อินเดีย	อาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์	ไทย-ออสเตรเลีย	ไทย-นิวซีแลนด์	ไทย-อินเดีย	ญี่ปุ่น-ไทย	ไทย-ชิลี	ไทย-เปรู	อาเซียน - ฮ่องกง
นมและครีม 0401.10.10 0401.10.90 0401.20.10 0401.20.90 0401.40.10 0401.40.20 0401.40.90 0401.50.10 0401.50.90	อาเซียน อัตราภาษี = 0%	จีน อัตราภาษี = 0%	ญี่ปุ่น **ไม่ผูกพัน การลดภาษี	เกาหลี พิกัดศุลกากร 0401.10, 0401.20 0401.30, 0401.50 อัตราภาษี 28.8%	อินเดีย * ไม่ผูกพัน การลดภาษี	ออสเตรเลีย อัตราภาษี 0% นิวซีแลนด์ อัตราภาษี 0%	ออสเตรเลีย พิกัดศุลกากร 0401.10, 0401.20 0401.30, 0402.10 อัตราภาษี = 0%	นิวซีแลนด์ พิกัดศุลกากร 0401.10, 0401.20 0401.30, 0402.10 อัตราภาษี = 0%	อินเดีย * ไม่ผูกพัน การลดภาษี	ญี่ปุ่น *ไม่ผูกพัน การลดภาษี	ชิลี พิกัดศุลกากร 0401.10, 0401.20 0401.30, พิกัดศุลกากร 0410.40, 0401.50 *ไม่ผูกพันการ ลดภาษี	เปรู *ไม่ผูกพัน การลดภาษี	ฮ่องกง อัตราภาษี 0%
นมผงขาดมันเนย 0402.10.41 0402.10.42 0402.10.49 0402.10.91 0402.10.92 0402.10.99				พิกัดศุลกากร 0420.10 อัตราภาษี 140.8%							พิกัดศุลกากร 0402.10 อัตราภาษี 0%		
เครื่องดื่มประเภท นม 2202.99.10 2202.99.20 2202.99.40 2202.99.50 2202.99.90		พิกัดศุลกากร 2202.91, 2202.99 * ไม่ผูกพันการ ลดภาษี		พิกัดศุลกากร 2202.91, 2202.99 * ไม่ผูกพันการ ลดภาษี		ออสเตรเลีย พิกัดศุลกากร 2202.91, 2202.99 * ไม่ผูกพันการ ลดภาษี นิวซีแลนด์ พิกัดศุลกากร 2202.91, 2202.99 * ไม่ผูกพันการ ลดภาษี	พิกัดศุลกากร 2202.91, 2202.99 *ไม่ผูกพันการลด ภาษี	พิกัดศุลกากร 2202.91, 2202.99 *ไม่ผูกพันการลด ภาษี			พิกัดศุลกากร 2202.91, 2202.99 *ไม่ผูกพันการ ลดภาษี		

หมายเหตุ: ไม่ผูกพันการลดภาษี หมายถึง การนำเข้าสินค้าในพิกัดฯ ดังกล่าวจะใช้อัตราภาษีภายใต้ WTO

SWOT Analysis

■ จุดแข็ง (Strength)

- S1 ไทยได้ปรับปรุงและพัฒนาสายพันธุ์โคนมอย่างต่อเนื่อง จนได้สายพันธุ์โคนมที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงเขตอากาศประเทศไทย
- S2 มีโรงงานรับนํ้านมดิบเพื่อแปรรูปกระจายอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศจำนวน 161 แห่ง แบ่งเป็นศูนย์รวบรวมนํ้านมของสหกรณ์โคนม 93 แห่ง และศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบของภาคเอกชน 68 แห่ง โดยได้รับการรับรอง GMP แล้วจำนวน 157 แห่ง ซึ่งโรงงานส่วนใหญ่อยู่ในระบบรับซื้อนํ้านมดิบของเกษตรกร เพื่อนำเข้าสู่ตลาดนมโรงเรียนและตลาดนมพาณิชย์ต่อไป (ยุทธศาสตร์โคนม ปี 2560 – 2569)
- S3 มีคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์โคนม ซึ่งประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ร่วมกันแก้ไขปัญหาและกำหนดนโยบายภาพรวมของอุตสาหกรรมโคนมไทยทั้งระบบ

■ จุดอ่อน (Weakness)

- W1 ต้นทุนการผลิตนํ้านมดิบของไทยสูง โดยต้นทุนอาหารมีสัดส่วนร้อยละ 61.94 ส่วนค่าแรงงานมีสัดส่วนร้อยละ 17.71 ทำให้เสียเปรียบประเทศคู่แข่ง โดยเฉพาะออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ที่มีต้นทุนถูกกว่านํ้านมดิบของไทยครึ่งหนึ่ง
- W2 เกษตรกรยังไม่นิยมใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการจัดการฟาร์ม เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่ของประเทศเป็นเกษตรกรรายย่อย จึงมีข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยีการจัดการฟาร์มที่ดี
- W3 โรคระบาดในสัตว์ เช่น ปากและเท้าเปื่อย โรคเต้านมอักเสบในแม่โค เป็นต้น

■ โอกาส (Opportunity)

- O1 อุตสาหกรรมนมในประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถขยายตลาดได้อีก เนื่องจากปัจจุบัน อัตราการบริโภคนมของคนไทยและประเทศเพื่อนบ้านอยู่ในระดับต่ำ โดยคนไทยดื่มนมเฉลี่ยที่ 14 กิโลกรัม/คน/ปี ส่วนคนในทวีปเอเชียดื่มนมเฉลี่ยที่ 60 กิโลกรัม/คน/ปี ในขณะที่อัตราการบริโภคนมโดยเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ 104.5 กิโลกรัม/คน/ปี ประกอบกับเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียนกำลังเจริญเติบโต ส่งผลให้ผู้บริโภคเริ่มมีกำลังซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่คุณภาพดีและราคาสูงได้มากขึ้น
- O2 การเปิดเสรีการส่งออกสินค้านมและผลิตภัณฑ์ภายใต้ความตกลง AFTA ทำให้ไทยมีโอกาสขยายการส่งออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนเพิ่มขึ้น
- O3 การเปิดเสรีสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมภายใต้ความตกลง TAFTA และ TNZCEP เป็นโอกาสของผู้ผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์นมและนมแปรรูป ให้สามารถนำเข้าวัตถุดิบราคาถูกลงและคุณภาพดี

■ ความท้าทาย (Threat)

- T1 มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหาร และมาตรฐานสินค้าฮาลาล ของประเทศคู่ค้าเป็นความท้าทายที่ผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อให้สามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น
- T2 กระแสการบริโภคนมทางเลือก (Alternative Milk) โดยเฉพาะนํ้านมถั่วเหลือง อาจส่งผลกระทบต่อความต้องการบริโภคนํ้านมและผลิตภัณฑ์จากโค

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไขปัญหา

● กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้จัดประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมการเปิดเสรีสินค้านมและโคเนื้อภายใต้ความตกลง AANZFTA TAFTA และ TNZCEP เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2562 โดยมีอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม) เป็นประธาน และมีผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมมีข้อเสนอ ดังนี้

- 1) ขยายโครงการนมโรงเรียนให้ครอบคลุมตลอดทั้งปี (365 วัน) จากเดิมที่มีนมให้เด็กเพียงแค่ 260 วันต่อปี เพื่อเพิ่มปริมาณความต้องการบริโภคนมภายในประเทศ
- 2) เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ปรับแก้ไขระเบียบเรื่องการติดฉลากสินค้านม เช่น สินค้านมที่มีนมผงเกินร้อยละ 1 ให้ติดฉลากว่า “นมผงละลายน้ำ” แทนคำว่า “นมคั้นรูป” เพื่อให้ผู้บริโภคทราบความแตกต่างระหว่างนมโคสดกับนมผงละลายน้ำ
- 3) พัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้และส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยี เพื่อยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการฟาร์มและช่วยในการลดต้นทุนการผลิต ตลอดจนส่งเสริมให้มีเกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อสืบทอดกิจการโคนมจากเกษตรกรรุ่นเดิม เพื่อลดปัญหาการเลิกกิจการ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กลุ่มหญ้าเนเปียร์ เป็นต้น
- 4) สนับสนุนการทำผลิตภัณฑ์นม Organic เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานอาหารปลอดภัย และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้านมของไทย เพื่อสามารถเจาะตลาดกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูงขึ้น โดยอาจสามารถส่งเสริมการขายร่วมกับการสร้างแบรนด์สินค้านมประจำท้องถิ่น
- 5) สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง Feed Center เพื่อช่วยเกษตรกรในการลดต้นทุนอาหารสัตว์ และจำหน่ายอาหารสัตว์คุณภาพดีเพื่อให้แม่โคสามารถผลิตน้ำนมปริมาณเพิ่มขึ้น

● จากการพบปะหารือกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม และผู้ประกอบการสินค้านมและผลิตภัณฑ์นม พบว่า บางส่วนติดปัญหาเรื่องการปรับปรุงโครงสร้างของโรงงานและเครื่องจักรผลิตสินค้า เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของประเทศปลายทางที่ต้องการจะส่งออก ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการ และใช้งบประมาณมาก กรมฯ จึงอาจพิจารณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการขอรับความช่วยเหลือผ่านกองทุน FTA ในกิจกรรมลงพื้นที่พบปะเกษตรกรและผู้ประกอบการเพื่อใช้ประโยชน์จากกองทุนดังกล่าวได้

● ส่งเสริมอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีภายใต้ความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมของไทยประหยัดต้นทุนการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ

● ส่งเสริมความรู้ให้ผู้ประกอบการสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมทราบถึงขั้นตอน มาตรฐาน และกฎระเบียบในการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ เนื่องจากแต่ละประเทศมีแนวปฏิบัติในการอนุญาตให้นำเข้าสินค้าอาหารแตกต่างกัน

*****

สำนักงานการค้า
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
มีนาคม 2563